

Seminární úkoly – Evropská studia č. 6/12

Téma: Vznik právního pozitivismu: přirozené právo versus pozitivní právo

- a) Proč vznikl právní pozitivismus?
- b) Kelsenova ryzí nauka právní
- c) Rozdíl mezi přirozeným právem a pozitivním právem

Úkol č. 1

Jak rozumíte základním principům pozitivismu?

- a) *V přírodě existují zákony, které se dají poznat*
- b) *Příčiny přírodních jevů se poznat nedají*
- c) *Žádný předpoklad, který se nakonec nedá zredukovat do jednoduchého prohlášení, ať už speciálního, nebo všeobecného, nemůže mít žádný skutečný ani pomyslný smysl.*
- d) *Pouze vztahy mezi fakty se dají poznat.*
- e) *Primární příčinou společenské změny je intelektuální vývoj.*

Na základě uvedených principů se pokuste charakterizovat pozitivismus jako filosofický směr: oč usiluje? Co je jeho předmětem... atd.

Úkol č. 2 Co je právní pozitivismus?

Přečtěte si Kelsenovo vymezení Ryzí nauky právní

Naše ukázka je z práce: Kelsen, H.: Ryzí nauka právní. Metoda a základní pojmy. Orbis Brno - Praha 1933. Kapitola I., str. 7 - 11; Kapitola II., str. 12 - 14; Kapitola V., str. 32 - 35. také viz k tomu Machalová, T.-Rázková, R.: Vybrané texty z dějin právní filosofie. PrF MU Brno 2000, str...

I. Právo a příroda

§ 1. Ryzí nauka právní je teorie pozitivního práva. Jakožto teorie chce svůj předmět výlučně a jedině poznávat. Pokouší se odpovědět na otázku, co je právo a jaké je právo, nikoli však na otázku, jaké právo býti má nebo jaké se má vytvořit. Jest právní vědou, nikoli právní politikou.

Nazývá-li se "ryzí" naukou o právu, jest tomu tak proto, poněvadž se chce omezit pouze na poznání, vztahující se k právu, a vylučovat z okruhu tohoto poznání vše, co nepřínáleží k onomu předmětu, který jest považovat exaktně za právo. Což znamená: Ryzí nauka právní chce oprostit právní vědu od všech prvků, jež jsou cizí jejímu předmětu. Jest to její základní metodický princip. Tento princip zdá se býti samozřejmostí, než jediný pohled na tradiční právní vědu, jak se byla vyvinula během 19. a 20. století, ukazuje zřetelně, jak je vzdálena tomu, aby odpovídala požadavku metodické ryzosti. Jurisprudence směřovala se zcela nekritickým způsobem s psychologií a biologií, etikou a theologií. Neexistuje dnes již téměř žádná sociální věda, do jejíž oblasti proniknouti by nepovažovali juristé za přípustné; ba tito juristé dokonce považují za možné, že zdokonalí svůj vědecký názor, přivlastní-li si poznatky jiných disciplín. Tím ovšem zaniká vlastní právní věda úplně.

Na základě uvedeného úryvku se pokuste vymezit základní znaky Ryzí nauky právní:

- a).....
- b).....
- c).....
- d).....
- e).....

Úkol č. 3.

Určete , které tvrzení charakterizuje právně pozitivistickou pozici v pojetí vztahu práva a morálky:

- a) *právo není nic jině než etické minimum.*
- b) *právo a morálka jsou obsahem i formou vždy v souladu*
- c) *právo má být morální, ale právo nemá vlastnosti morálky;*
- d) *mezi právem a morálkou je vzájemný komplementární vztah.*
- e) *právo musí vždy vycházet z morálky*

Úkol č.4

Pokuste se vysvětlit význam slov:

Přirozené právo – přirozenost práva

Pozitivní právo – právní pozitivismus

Úkol č. 5

Na tomto příkladě se dá velmi dobře demonstrovat rozdílnost pozitivně právní a přirozeno právní argumentace

Přečtěte si následující případ:

„Pán A je nájemníkem a také domovníkem jednoho nájemného domu v Zürichu. V domě bydlí deset rodin a jeho majitelem je pán B. Nájemné pána A z důvodu vykonávání funkce domovníka je o 500 franků měsíčně nižší. (Tzn. A měl s B uzavřenou jak nájemní smlouvu tak smlouvu o vykonávání služby, která podle švýcarského občanského práva je atypickou smlouvou a podléhá speciální regulaci; úleva na nájmu je zde brána jako odměna.) Pán A však onemocněl a musel jít do nemocnice, kde zůstal měsíc, takže celý měsíc se nemohl o dům starat. Pán B si najal na danou dobu náhradního domovníka a v následující platbě zvýšil pánu A nájem o 500 franků. A odmítl zvýšení zaplatit a celá záležitost se dostala k soudu.“
Vaším úkolem je vžít se do role advokátů pána A a pána B. Advokát pána A bude rozumět případu z ryze kelsenovského hlediska. Advokát pána B bude obhajovat jeho jednání na základě práva vlastníka domu.

Tento případ budeme řešit společně. Budeme postupovat následovně:

a) jak by asi argumentoval advokát pána A

b) jak by asi argumentoval advokát pána B